

Sygn. akt III AUa 220/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSA Dorota Rzeźniowiecka

SSA Anna Rodak

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 listopada 2017 r. w Ł.

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.

o przeliczenie renty rodzinnej

na skutek apelacji J. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 6 grudnia 2016 r. sygn. akt VIII U 934/16

oddala apelację.

Sygn. akt: III AU a 220/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 1 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z urzędu dokonał waloryzacji renty rodzinnej J. K. od dnia 1 marca 2016 r.

W odwołaniu J. K. zakwestionowała prawidłowość dokonanej waloryzacji argumentując, że po jej przeprowadzeniu wysokość renty rodzinnej wzrosła w 2016 r. w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,18 złotych.

Wskazując na powyższe, wniosła o ponowne przeliczenie podstawy wymiaru renty rodzinnej nie określając sposobu przeliczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w zaskarżonej decyzji oraz wskazując na podstawy przeprowadzania waloryzacji.

Wyrokiem z 6 grudnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Wydając przedmiotowy wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia, następujące ustalenia faktyczne.

Zmarły w dniu 15 maja 2007 r. A. K. miał przyznane prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2004 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia obliczono z lat 1985 – 1987 i wynosił on 121,13%. Do ustalenia wysokości emerytury

organ rentowy uwzględnił: 37 lat, 9 miesięcy okresów składkowych. Podstawa wymiaru świadczenia po waloryzacji wyniosła od 1 marca 2003 r. - 1596,27 zł, od 1 marca 2004 r. - 1625 zł. Decyzją z dnia 4 kwietnia 2007 r. (...) Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 6 marca 2007 r. odmówił A. K. prawa do zmiany wysokości świadczenia. Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia ustalony z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury wynosi 35,91% (z okresu 1984 - 1993) a z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie emerytury wynosi 14,09% (z okresu 1987 - 1996). Z uwagi zaś na to, że na wymagane 20 lat A. K. udokumentował zarobki jedynie z 15 lat kalendarzowych tj. z lat 1968 - 1976, 1983, 1985 - 1987, 1996 - 1997 - brak było podstaw do przeliczenia emerytury z 20 lat kalendarzowych. Powyższe wskaźniki są niższe od dotychczasowego wynoszącego 121,13% ustalonego z okresu 1985 - 1987 i nie mają wpływu na podwyższenie podstawy wymiaru świadczenia, a tym samym na korzystniejszy wymiar emerytury. Wnioskodawczyni J. K. jest uprawniona do renty rodzinnej po zmarłym mężu A. K. od dnia 15 maja 2007 r. tj. od dnia jego śmierci, na mocy decyzji z dnia 24 maja 2007 r. Do obliczeń wysokości renty rodzinnej przyjęto wysokość emerytury zmarłego. Wysokość ustalonego wówczas świadczenia wyniosła 1141 zł - 85 % emerytury zmarłego. Renta rodzinna przyznana J. K. co roku podlegała waloryzacji. Zaskarżoną decyzją z dnia 1 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z urzędu dokonał waloryzacji renty rodzinnej J. K. od dnia 1 marca 2016 r. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość zwaloryzowanej renty ustalono przez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 29 lutego 2016 r., tj. 1634,82 zł przez wskaźnik waloryzacji 100,24%. Renta po waloryzacji od 1 marca 2016 r. wynosi 1638,74 zł. Podstawa wymiaru renty po waloryzacji od 1 marca 2016 r. wynosi 2569,95 zł. Od 1 marca 2016 r. wysokość świadczenia do wypłaty wynosi 1369,25 zł. Następnie decyzją z dnia 1 marca 2016 r. ZUS I Oddział w Ł. przyznał ubezpieczonej jednorazowy pieniądze. W uzasadnieniu wskazano, że wysokość renty rodzinnej ubezpieczonej na dzień 29 lutego 2016 r. wynosiła 1634,82 zł. Dlatego też ubezpieczonej przysługiwał jednorazowy dodatek pieniężny w wysokości 50 zł, wypłata dodatku nastąpiła wraz ze świadczeniem za marzec 2016 roku.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentacji zawartej w aktach rentowych oraz dokumentów przedstawionych w trakcie postępowania sądowego, uznając je za wiarygodne i wystarczające do poczynienia przedmiotowych ustaleń.

W tak ustalonym stanie faktycznym, sąd pierwszej instancji uznał odwołanie J. K. za bezzasadne. Sąd Okręgowy podkreślił, że spór sprowadzał się do kwestii prawnych. Sąd I instancji przywołał treść art. 88, 89 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 887, z późn. zm.) i ustalił, że organ rentowy dokonał waloryzacji świadczenia ubezpieczonej ustalonego na dzień 29 lutego 2016 r. tj. kwoty 1634,82 zł poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 100,24%. Emerytura po waloryzacji od 1 marca 2016 r. wyniosła 1638,74 zł brutto. Organ rentowy od świadczenia odliczył zaliczkę na podatek odprowadzony do urzędu skarbowego w wysokości 122 zł oraz składkę na ubezpieczenie zdrowotne, która łącznie wyniosła 147,49 zł (w tym odliczona od podatku w wysokości 127 zł i odliczona z kwoty świadczenia 20,49 zł). Od 1 marca 2016 r. ubezpieczonej wypłacane jest świadczenie w wysokości 1369,25 zł netto. Podstawa wymiaru renty ubezpieczonej ustalona przez organ rentowy na dzień 29 lutego 2016 r. wyniosła 2563,80 zł i po podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 100,24% podstawa wymiaru od 1 marca 2016 r. wyniosła 2569,95 zł. Sąd Okręgowy dodał, że organ rentowy kolejną decyzją z dnia 1 marca 2016 r. wypłacił wnioskodawczyni jednorazowy dodatek pieniężny w wysokości 50 zł wraz ze świadczeniem za marzec 2016 r. Mając na względzie powyższe w ocenie Sądu Okręgowego decyzja organu rentowego z dnia 1 marca 2016 r. jest prawidłowa. ZUS dokonał waloryzacji w oparciu o obowiązujący w 2016 r. wskaźnik waloryzacji wynoszący 100,24%.

Kierując się powyższym Sąd Okręgowy w Łodzi, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie ubezpieczonej uznając je za pozbawione uzasadnionych podstaw.

Wyrok Sądu I instancji zaskarżyła apelacją J. K., wnosząc o uwzględnienie jako dowodu w sprawie przedstawionych przez nią dokumentów i wyliczeń mającym wpływ na zmianę stanu faktycznego ustalonego w przedmiotowej sprawie przez ZUS i przyjętego przez Sąd I instancji.

Uzasadniając powyższe skarżąca argumentowała, że w zaskarżonym wyroku Sąd I instancji wskazał, że skarżąca nie dokonała udokumentowania wysokości wynagrodzeń zmarłego męża A. K. z roku 1977, lat 1978-1982, roku 1984 i lat 1988-1995, co miało wpływ na wyliczenie przez ZUS podstawy wymiaru pobieranej przez nią renty rodzinnej. Skarżąca podkreśliła, że nie wszystkie informacje zwarte w dokumentach w posiadaniu których jest ZUS zostały uwzględnione przy wyliczaniu podstawy wymiaru renty rodzinnej, tj: rok 1977 zatrudnienie w (...) D. G. (następnie (...) G.) okres 11.01.1975-30.04.1979. Zgodnie z treścią świadectwa pracy z dnia 27. 11. 1979 roku zmarłemu mężowi wypłacono wynagrodzenie w wysokości 22,50 zł za godzinę netto w systemie dniówkowo-premiowym wraz z 10 % dodatkiem brygadzystowskim. Biorąc pod uwagę informację, iż nie pozostawał na urlopie bezpłatnym jego wynagrodzenie wyniosło co najmniej kwoty wskazane w apelacji. Dalej skarżąca wskazała zgodnie z informacją zawartą w książeczce ubezpieczeniowej A. K. jego zarobki w okresie 1 lipca 1982-28.lutego 1983 wyniosły razem 72.094 zł (przeciętnie miesięczne 9.012,00 zł). Z uwagi na brak informacji o zarobkach zmarłego w tym zakładzie pracy skarżąca wystąpiła do archiwum państwowego w Ł. o udostępnienie dokumentacji płacowej za okres)1.04.1983-31.12.1983; 01.01.-31.12.1984, 01.01.-31.12.1988; 01.01.-31.12.1989, 01.01.-30.09.1990. Ponadto skarżąca wystąpiła o udzielenie informacji o wykazanie zarobków męża wskazanych podmiotów. Dalej skarżąca wskazała, że organ rentowy nie uwzględnił w niniejszej sprawie zarobków uzyskiwanych przez zmarłego.

Uwzględnienie powyższego, uzasadnia tezę, że w apelacji apelantka powtarzała żądanie odwołania, żądając w istocie ponownego przeliczenia podstawy wymiaru waloryzowanego świadczenia.

Sąd Apelacyjny, zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w całokształcie okoliczności faktycznych sprawy oraz w treści obowiązujących przepisów prawnych. Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym i w istocie nie były kwestionowane, ustalenia te Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Czyniąc ustalenia faktyczne, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego oraz wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy niezbędne do jej merytorycznego rozstrzygnięcia. To zaś, co było podnoszone przez apelantkę, jako okoliczność wymagająca wyjaśnienia, było prawnie bez znaczenia.

Przypomnieć bowiem należy, że zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznaczony jest przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od tej decyzji. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., sygn. akt II UZ 52/99, opubl. OSNAPiUS rok 2000 nr 15, poz. 601; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2008 r. sygn. akt II UZ 4/08, opubl: OSNAPiUS rok 2009, nr 11 - 12, poz. 163, str.520). Przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia sądu w niniejszej sprawie, była zaś ocena zgodności z prawem - zarówno w aspekcie formalnym jak i materialnym - wydanej przez organ rentowy decyzji o waloryzacji świadczenia.

Zgodnie z przepisem art. 88 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2016r., poz. 887, z późn. zm.) waloryzacja emerytur i rent dokonywana jest corocznie od dnia 1 marca i polega na pomnożeniu kwoty świadczenia

i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. Waloryzacji podlega kwota świadczenia i podstawa jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację. Waloryzacja obejmuje emerytury i renty przyznane przed terminem waloryzacji. Zgodnie zaś z treścią art. 89 ustawy wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku

kalendaryzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych, jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli jest on wyższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów. Wskaźnik waloryzacji ogłasza Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" Unormowanie zawarte w art. 88-89 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazuje, że ustawodawca przewidywał waloryzację świadczeń emerytalno – rentowych dokonywaną procentowo tj. z wykorzystaniem określonego wskaźnika, mnożąc przez wskaźnik waloryzacji kwotę świadczenia i podstawę jego wymiaru. Należy wskazać, że wskaźnik waloryzacji w 2016 r. ogłoszony na podstawie w/w art. 89 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w Komunikacie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lutego 2016 r. w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2016 r. (M.P. z 2016 r. nr 149) wynosi 100,24%. wskaźnik waloryzacji w 2016 r. ogłoszony na podstawie art. 89 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w Komunikacie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lutego 2016 r. w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2016 r. (M.P. z 2016 r. nr 149) wynosi 100,24%. Kwota świadczenia wnioskodawczyni ustalona na dzień 29 lutego 2016 r. tj. 1634,82 zł podlega podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 100,24%. Emerytura po waloryzacji od 1 marca 2016 r. wynosi 1638,74 zł. Po odliczeniu zaliczki na podatek odprowadzonej do urzędu skarbowego w wysokości 122 zł oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne, która wynosi łącznie 147,49 zł (w tym odliczona od podatku w wysokości 127 zł i odliczona z kwoty świadczenia 20,49 zł) od 1 marca 2016 r. wypłaty pozostaje miesięczna kwota 1369,25 zł. Podstawa wymiaru renty ustalona na dzień 29 lutego 2016 r. wyniosła 2563,80 zł i po podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 100,24% podstawa wymiaru od 1 marca 2016 r. wyniosła 2569,95 zł. Organ rentowy dodał, że kolejną decyzją z dnia 1 marca 2016 r. wraz ze świadczeniem za marzec 2016 r. wypłacono wnioskodawczyni jednorazowy dodatek pieniężny w wysokości 50 zł.

Mając powyższe na względzie należy stwierdzić, że organ rentowy dokonał prawidłowej waloryzacji świadczenia wnioskodawczyni, a zatem rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest właściwe.

Odnosząc się zaś do kwestii podniesionych w apelacji trzeba stwierdzić, że nie mają one znaczenia w niniejszym postępowaniu. Przeliczenie podstawy wymiaru pobieranej przez wnioskodawczynię renty rodzinnej może nastąpić jedynie poprzez złożenie odpowiedniego wniosku do organu rentowego. Waloryzacja to czynność formalno - techniczna skutkująca wzrostem zwaloryzowanego świadczenia do kwoty równiej iloczynowi kwoty świadczenia oraz wskaźnika waloryzacji. W ramach prowadzonego procesu waloryzacji nie dochodzi do zmian w zakresie wysokości samego świadczenia w wysokości poddawanej waloryzacji. Decyzja waloryzacyjna nie otwiera sporu co do wysokości świadczenia poddanego waloryzacji ale nie zamyka też tej drogi i nie stoi na przeszkodzie w inicjowaniu postępowania dotyczącego ustalenia wysokości świadczenia.

(patrz bliżej - SA w G. wyrok z 7 lipca 2014 roku III

AU a (...); SA w Ł. wyrok z 23 listopada 2015 roku III AU a 459/15 /legalis/)

Wobec powyższego, prawidłowo sąd pierwszej instancji rozpoznając niniejszą sprawę poprzestał na rozstrzygnięciu sporu wyznaczonego treścią decyzji waloryzacyjnej od której wniesiono odwołanie. Wskazując, iż żądanie przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia wymaga odrębnego wniosku i uprzedniej decyzji w tym zakresie organu rentowego. Uwzględnienie bowiem żądania ubezpieczonego zgłoszonego dopiero w postępowaniu sądowym, co do którego organ rentowy jeszcze nie wydał decyzji prowadziłoby do zmiany charakteru postępowania z administracyjno-sądowego na wyłącznie sądowy co w obowiązującym systemie jest niedopuszczalne. Sąd wprawdzie może zmienić decyzję organu, także po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego ale tylko wtedy, gdy organ zajął stanowisko co do przedmiotu sporu w decyzji a zmiana jest konsekwencją błędnie zastosowanego prawa materialnego czy formalnego. W niniejszym przypadku, warunek powyższy nie został spełniony. Organ rentowy wydając decyzję w przedmiocie waloryzacji nie wypowiadał się bowiem w przedmiocie przeliczenia podstawy wymiaru.

Trafnie też sąd pierwszej instancji, nie zastosował przy rozpoznawaniu sprawy przepisu art.477¹⁰ k.p.c., albowiem tak przed sądem pierwszej instancji jak i w postępowaniu apelacyjnym, nie doszło do sprecyzowania przez ubezpieczoną żądania co do przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia w oparciu o które została naliczona renta rodzinna tak aby żądania przybrało wyraźny i klarowny kształt i było wolne od wątpliwości co do kierunku w którym ubezpieczona chce zmierzać, podnosząc wskazane żądania. Powyższa sytuacja, wykluczała zastosowanie przywołanej wyżej instytucji. (co do zakresu stosowania art.477¹⁰ k.p.c. patrz także - SA w B. wyrok z 10 lutego 2016 roku III AU a 860/15 /legalis/).

Kierując się wskazaną argumentacją, nie podzielając zasadności zarzutów apelacji i nie znajdując podstaw, które należałoby wziąć pod rozwagę z urzędu, Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 k.p.c. oddalił apelację.